

FÖRSVARETS

FORUM

nr 9 • 2011

Försvarsmaktens personaltidning

Gripens
färd ut i
världen

INNEHÅLL

Fokus: De lär av Bosnienkriget	5 - 7
En sprängfylld vardag	8 - 9
Gripen går på export	10 - 11
Att jobba i Thailand	12
Uppdraget: Stöd till Afrika	13
Nya fordon på väg	15
Åsikten: Trampa inte på symbolerna.....	19

FÖRSTASIDAN

Gripen erövrar världen.
FOTO: JOHAN LUNDAHL/
COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se.

telefon: 08-788 88 88 (InfoS, Mediacentret)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

JOHAN LUNGGREN

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafiska ateljén, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.
ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 3 februari 2012

Beräknad utgivningsdag: 24 februari 2012

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Västra Aros AB 2011

Ett intensivt år

Så snabbt ett år går. Det känns inte länge sedan den gamla granen kastades ut, och nu är det dags att hitta en ny. Kanske beror det på intensiteten i Försvarsmakten.

För det har onekligen varit ett händelserikt år. Svåra uppgifter har lösts här hemma – övningar, oljesanerering och eftersök – och längre bort: Afghanistan, Kosovo och Libyen. Samtidigt har vi ökat vår samverkan inom Norden.

En kort sammanfattning lyder: Vi möts med respekt och får, berättigat, positiv uppmärksamhet. Vi är en uppskattad och aktad partner, något som gäller både operativa samarbeten och samarbete kring utbildning och förbandsproduktion.

Med andra ord – bra jobbat!

De senaste månaderna har ekonomin, främst i Europa, skakat rejält. Det påverkar den säkerhetspolitiska miljön. Flera länder räknar nu med oförändrade eller krympande försvarsanslag.

Att omvärlden är osäker måste vi ha i bakhuvudet när vi fortsätter att utveckla Sveriges försvarsmakt. Tillsammans med andra förebygger vi problem och kriser, men löser även sådana. Samverkan med andra i ekonomiskt svåra tider är ett sätt att sträva efter större effekt.

Till det ska läggas det arbete vi gör med att utveckla Försvarsmaktsorganisation 14, det vill säga den sammantagna insats- och basorganisationen. Försvarsmakten ska ha en förmåga som är rimlig med hänsyn till det aktuella omvärldsläget. Därför måste vi också se framåt. På längre sikt behöver vi byta ut och modernisera en rad materielsystem. Samtidigt ska självklart våra insatsberedda förband övas och tränas regelbundet.

I klartext betyder det att jag redan nu törs lova ett nytt intensivt år 2012. Men jag är övertygad om att vi gemensamt löser våra uppgifter.

För många av oss väntar några veckors behövlig och välförtjänt vila. Själv har jag alltid i tanken våra kamrater som under året har skadats eller tidigare år har stupat och på alla de familjer där en stol vid julbordet står tom. Försvarsmakten är aldrig ledig, vi har alltid kollegor i tjänst som vakar och värnar om vår gemensamma säkerhet i Sverige eller utomlands.

Även på julafton.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Lisa kan förebygga arbetsskador

Lisa är på väg in i Försvarsmakten. Det är en databas för arbetsskador som redan används av Polisen, Volvo, SJ med flera. Systemet kommer underlätta för chefer på alla nivåer att få en överblick över de riskområ-

den där förebyggande åtgärder krävs, så att antalet olyckor och tillbud kan minska. Arbetsskador som inträffar ska registreras i Lisa av chefen tillsammans med den skadade – om möjligt. Statistiken skapas di-

rekt och alla som behöver kan läsa informationen.

Försvarsmakten är liksom andra arbetsgivare skyldig att anmäla arbetsskador till Försäkringskassan. Detta underlag används också för att förbättra arbetsmiljön och verksamhets-säkerheten.

Enligt planeringen ska Lisa finnas i våra datorer i slutet av mars, innan dess ska avdelad personal på

förbanden utbildas i systemet och vara behjälpliga vid igångsättandet.

Lisa står för lokalt informationssystem om arbetsskador.

Mer info finns på emil@FomedC

TEXT: BJÖRN BORG/FÖMEDC

Premierad för kunskap och utveckling

Kapten Anders Möller vid Norrbottens pansarbataljon tilldelades måndagen den 28 november Saab Security and Defence Solutions teknikstipendium.

–Jag är självklart väldigt stolt och glad över att jag har tilldelats stipendiet. Det är roligt att få uppskattning för all tid man lägger ner både i tjänsten och på fritiden, sa Anders direkt efter utdelningen.

Ur motiveringen:

”Kapten Anders Möller är en rutinerad och kunnig pansarofficer som flera gånger under sin karriär deltagit, och fortfarande deltar, i truppslagets utveckling. Han har följt Stridsfordon 90-systemet från de första vagnarna i förserien, med tillhörande försök, till det stridsfordonssystemet det är idag. Han har även en synnerligen stor kunskap avseende bärgningstjänst samtidigt som han aktivt deltagit i utveck-

En stolt Anders Möller tilldelades stipendiet av Henrik Hej från Saab Security and Defence Solutions. Förutom diplomtet tilldelas Anders en resa till nästa års försvarsmaterielutställning i New Dehli i Indien.

lingen av Stridsfordon 90-systemet. Ett system som han också specialiserat sig på genom åren.

– Från regementsledningen gratulerar vi Anders till den fina utmärkelsen som också är en ära för regementet. Jag ser

detta som ett betyg för det stora yrkeskunnande som finns vid Norrbottens regemente, sade regementschefen Olof Granander i samband med utdelningen.

TEXT & FOTO:
MATS CARLSSON/I 19

Nya kontaktvägar för anhöriga och veteraner

På varje förband runt om i Sverige finns nu anhörigsamordnare som samarbetar med insatta förband, ordnar informationsträffar för anhöriga och är kontaktperson om en anhörig behöver råd och stöd. Arbetet med anhörigstöd är i en expansiv period och det pågår hela tiden ett samverkansarbete mellan Försvarsmakten, Svenska soldathemsförbundet, Invidzonen och Fredsbaskrarna.

Är du anhörig eller veteran? Nu finns två nya funktionsadresser, anhorig@mil.se och veteran@mil.se dit du kan skicka dina frågor.

Mer information hittar du på www.forsvarsmakten.se/anhorig och www.forsvarsmakten.se/veteran

Ny hemsida för Försvarets HBT-förening HoF

Flator, bögar och övriga i ”familjen”, se hit! Ni vet väl om att ni inte är ensamma?

HoF jobbar nu aktivt för att nå ut till medarbetarna och göra oss kända i Försvarsmakten. Som en del i detta arbete har vi nu lanserat en ny hemsida.

Besök oss gärna på www.gaysoldat.se

HoF finns för att bevaka arbetsgivarens likabehandlingsarbete gällande HBT-frågor och för att stötta medarbetare vid behov, men också för att vi ska kunna nätverka, utbyta erfarenheter och hitta på trevliga aktiviteter tillsammans. Gemenskap i subkulturerna behövs!

PS. Snart fyller HoF 10 år vilket självklart ska firas. Hoppas du vill vara med! DS

Effektivare utbildnings- och övningsorganisation

Nu omorganiseras utbildnings-, evaluerings- och övningsverksamheten inom Försvarsmakten. Målet är att effektivisera genom att samla all kompetens inom området på samma ställe.

En ny utbildningsavdelning inrättas vid årsskiftet. Den kommer att höra till högkvarterets produktionsledning. Här ska 21 personer från den 1 januari arbeta med all utbildningsverksamhet inom Försvarsmakten, som GMU, KMU, officersprogrammet och stabsutbildningar. Arbetsuppgifterna innefattar också övnings- och evalueringsverksamhet, något som flyttas över från insatsstaben. Även statsceremoniella och traditionsvårdande frågor blir en del av utbildningsavdelningen, som också kommer att ansvara för fastställandet av läromedel och kursplaner på central nivå och för produktionsledning av militär-

högskolorna i Halmstad och Karlberg samt av HR-centrum. Kapten Bo-Ivan Robertsson är projektledare för omorganisationen.

–Tanken är att Försvarsmaktens utbildningsorganisation ska få en rakare lina in i verksamheten istället för som nu flera kanaler. Genom att komma närmare utbildningarna som bedrivs ute på fältet ska den nya organisationen underlätta genomförande, beslut och

uppföljning inom vårt ansvarsområde, säger han.

Chef för den nya utbildningsavdelningen blir överste Lars Hammarlund (bilden).

–Efter att ha varit kurschef för GMU i ett år tycker jag att det ska bli spännande att sätta klorna i övriga utbildningar och Försvarsmaktens övnings- och evalueringsverksamhet, säger han.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

Omstrukturering nästa år

Under hösten har ett intensivt arbete genomförts med att i detalj utveckla Försvarsmaktens organisation 2013 och därmed skapa bättre förutsättningar för ett tillgängligt insatsförsvaret. Det arbetet fortsätter efter årsskiftet. Planen är att befattningarnas krav ska vara klara till sista mars. Därefter ska individernas kompetenser matchas mot kraven.

Brigadgeneral Patrik Dahle ska leda omstruktureringen. I samverkan med de fackliga organisationerna kommer han att ta fram en plan på hur arbetet ska gå till. Omstruktureringsordern beräknas vara färdig i februari.

–I dagsläget kan jag inte svara på några detaljerade frågor kring hur omstruktureringen kommer att gestalta sig, annat än att Försvarsmakten kommer att uppträda som en korrekt arbetsgivare genom hela processen och enligt gällande regler på svensk arbetsmarknad. Vi ska också se till att medarbetare regelbundet får information om arbetsläget, säger han.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS

Snart får vi Windows 7

Försvarsmaktens datorarbetsplats fortsätter att moderniseras. I våras fick vi en ny version av Office. I januari startar uppgraderingen av operativsystemet till Windows 7. När i tiden den när var och en, beror på vilka program som man använder för de dagliga uppgifterna.

Det finns tre grupper av program: ett basutbud där bland annat Office och mejl ingår, ett tilläggsutbud med program för speciella funktioner, och ett specialutbud. Innehållet i utbudet blir uppgraderat och delvis förändrat – för att ge bättre verktyg och ett mer kostnadseffektivt utbud.

Först ut i januari är alla de som först och främst behöver basutbudet för sina dagliga uppgifter. Under våren kommer tilläggsutbudet att kompletteras och i och med det kommer de som behöver särskilda programvaror att nås av förändringen.

Beställningsprocessen för tilläggsutbud kommer också förändras och bli behovsprövat. Enligt den planering som finns i dag kommer uppdatering att vara klar till sommaren 2012.

TEXT: JONNA LIDMAN/LEDS CIO

Sverige utnämnt till AQUA

Sverige har nu påvisat sin kompetens inom kryptoområdet och kan sälla sig till den exklusiva gruppen som utgör EU:s kryptoelit. De fem länderna som benämns AQUA är numera sex.

Sverige har förbundit sig att följa Europeiska Unionens beslut om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetskyddsklassificerade (hemliga) EU-uppgifter. I dessa framgår bland annat att kryptoprodukter för skydd av sådana uppgifter ska vara godkända av en medlemsstats nationella kryptogodkännande organisation. I Sverige är det Avdelningen för

krypto och IT-säkerhet (SÅKT) vid MUST. Om kryptoprodukten ska skydda uppgifter på nivån SECRET UE/EU SECRET ska den dessutom vara godkänd av rådet och genomgått en så kallad andrapartsevaluering av en medlemsstats kvalificerade utvärderingsmyndighet (AQUA). En AQUA utnämns av rådet på kriterier som innebär att organisationen har teknisk kompetens och goda processer som gör den lämplig att genomföra kryptoevalueringar. Sverige ansökte 2008 om att bli en AQUA och nyligen togs beslutet att Sverige som sjätte land godkänns att bli en AQUA.

2 800

interimsavtal för blivande tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän var tecknade enligt förbandens månadsrapport i november. Därmed var årsmålet redan nått med råge.

Bli officer eller specialistofficer

Fram till den 15 januari 2012 kan du som gjort grundläggande militär utbildning söka till specialistofficersutbildningen eller officersprogrammet. Läs mer om behörighetskraven på forsvarsmakten.se/officer

På begravningsplatsen utanför Srebrenica finns stentavlorna med namn i oändliga rader – offren för massakern.

Kriget ger lärdomar för framtiden

Minnena från kriget är fortfarande starka nästan 20 år efter kriget i Bosnien – skotthål i husen, minor i marken och rader av vita stenar på de många och vidsträckta begravningsplatserna. Hit kommer blivande specialistofficerare i Försvarsmakten under sin termin vid Militärhögskolan Halmstad för att förstå och lära av det som hänt – och ytterst bli bättre förberedda för sitt kommande yrke.

Framför försvarsministeriet i Sarajevo står kadett Pontus Larsson och talar framför sin pluton. Med stor inlevelse och på ledig engelska berättar han om det dramatiska skeendet när Bosniens dåvarande muslimske president under kriget togs som

gisslan av serbisk trupp och skulle utväxlas mot personalen från det omringade jugoslaviska högkvarteret mitt i Sarajevo. De FN-soldater som skulle bevaka konvojen under utväxlingen hamnade i en ytterst svår situation när konvojen blev beskjuten och det

mesta gick fel. I händelsekedjan finns lärdomar att dra på alla nivåer – från säkerhetspolitik och förhandlingstaktik på högsta nivå till skydd av en transport och beslutsfattande i pressade situationer. Gruppen diskuterar flitigt under Pontus Larssons ledning medan de följer ▶

Rakt genom centrala Sarajevo gick den konvoj som FN-trupp bevakade under en gisslanutväxling där mycket gick fel. Pontus Larsson återger det dramatiska skeendet.

➤ konvojevägen genom Sarajevos gator. Efteråt är han mycket nöjd, både med sin egen uppgift, och resan som helhet.
– Det gäller både vad vi fått lära oss i studieämnena och att få tid för reflektion över andra saker, säger Pontus Larsson. Om länder under uppbyggnad, om hur bra vi har det i Sverige, och om hur det kan vara att leva i den här miljön, i ett krig.

Utvecklad kunskap

Hela idén med fältövningen i Bosnien bygger på att koppla samman ämnena ledarskap, statsvetenskap och krigsvetenskap/taktik – basämnena i den generella utbildning som de cirka 100 studerande får under den inledande terminen av specialistofficersutbildningen. Fältövningen ger en unik möjlighet att befästa och utveckla kunskaperna i alla tre ämnena, och samtidigt träna rollen som pedagog och utbildare. En annan viktig pusselbit är reflektionen. Hur känns det att leva i en belägrad stad? Hur kan man förbereda en viktig förhandlingssituation? Hur reagerar man när man som fredsbevarande trupp blir beskjuten, och hur agerar man?

De studerande fick sina inledande uppgifter inför fältövningen redan andra veckan på utbildningen, och har sedan jobbat självständigt hela hösten med att läsa in sig och förbereda sina olika moment under fältövningen utifrån tre huvudteman: belägringen av Sarajevo, den svenska Bosnienbatal-

jonens (BA 01) insatser runt Vareš, och massakern i Srebrenica. Station för station går de igenom olika moment i kriget, berättar, visar, spelar upp ljud, dramatiserar, diskuterar och reflekterar.

Militärhögskolans nye utbildningschef Ulf R Johansson deltar för första gången och är imponerad av de studerandes insatser:

– De har förberett sig på ett sätt som är helt outstanding, säger han. De hittar information på nya sätt, producerar kunskaperna själva och lär sig vikten av research. Genom att kombinera fakta med känslor och närvaro når de den viktiga frågeställningen: om det var du, hur hade du gjort? Det blir också en prövning av yrkesvalet – när står jag själv i en sådan här situation i en insats?

Väggar fulla med klotter

David Johansson är en av dem som ansvarar för stationen om den holländska FN-bataljonen som inte förmådde hejda massakern av 8 000 muslimer i Srebrenica. Nu står han mitt i den fabrik som blev holländarnas camp, bland trasiga fönsterrutor och väggar fulla med klotter som antyder uppgivenhet, tristess och längtan. Han läser ur en fiktiv dagbok från en holländsk soldat som han själv sammanställt, baserat på verkliga soldatberättelser. Bataljonens svårigheter framgår tydligt – isolerad i en enklav, ont om ammunition och drivmedel, ingen färsk mat, inga permissioner och ständigt utsatt

för serbiske befälhavaren Ratko Mladićs skrämseltaktik. Plutonchef Tobias Fahlén påminner om ledarskapsmodellen och inbjuder till diskussion:

– Hur påverkar den här situationen den holländske bataljonschefens ledarskap? Vad kan han göra för att höja stridsvärdet på sin bataljon?

Steg för steg närmar sig det svartaste momentet i hela övningen – och kanske i hela kriget – själva massakern. En film med autentiska filmklipp och ögonvittnesskildringar lämnar ingen oberörd, och efter vandringen runt minnesplatsen med rader av gravstenar och 8 000 namn på stora stentavlor behöver inget mer sägas.

Upplevelsen i Srebrenica dröjer sig kvar som ett av de starkaste minnena av resan, och Sara Miebach reflekterar:

– Vad har den ledaren gjort för att få sina soldater att utföra detta?

TEXT & FOTO: SELMA SEDELIUS/HG

Korset syns från hela byn och visar att här bor kristna kroatter – den etnisk-religiösa tillhörigheten var en skiljande faktor under kriget och är så än i dag.

Starka minnen av svenskarna

Den första svenska Bosnienbataljonen, BA 01, väckte stor uppmärksamhet och debatt på sin tid – både för chefen Ulf Henricssons resoluta ledarskap och för att det då var den farligaste insats som svenskar deltagit i sedan Kongo-kriget. I dag, nästan 20 år senare, minns människor i Bosnien svenskarna med värme och tacksamhet.

– Är ni svenskar? En kvinna kommer fram till gruppen med svenska gröna fältuniformer vid torget i Vareš och börjar tala med plutonchefen Tobias Fahlén. Det visar sig att hennes pappa var en av de 200 muslimer som hölls fångna av kroater under Bosnienkriget, och som tack vare den svenska Bosnienbataljonens insatser kom levande därifrån.

Bjuder på kakor

Själv fick hon skydd i flyktinglägret vid den svenska campen. Nästan 20 år senare är tacksamheten för de svenska insatserna fortfarande stor och levande. Kvinnan ger den ask med kakor hon har i handen till Tobias Fahlén och ber honom bjuda alla. Hon arbetar på byns skola, som till minne av FN:s och svenskarnas insatser heter just "Nordbat 2".

Bataljonens insatser i regionen runt Vareš är ett av de tre huvudteman som Militärhögskolans fältövning i Bosnien kretsar kring. Inte för inte kallades chefen överste Ulf Henricsson för "Sheriffen i Vareš", och hans ovanligt handlingskraftiga ledarskap gav eko i en FN-insats

Ulf Henricsson uppskattar att de svenska insatserna i Bosnien 1993 till 1994 nu används i undervisningen av blivande specialstofferare i Försvarsmakten.

som annars ofta uppfattades som oförmoden att agera. Nu följer de studerande i bataljonens spår, och Ulf Henricssons ledarskap lyfts ofta fram som ett föredöme.

– Jag har fått förståelse för att det faktiskt går att göra skillnad, säger Kristian Fronczak. När kvinnan kom fram och berättade vad svenskarna betytt här – då blir man motiverad för sitt kommande yrke.

Dagen efter hemkomsten till Sverige väntar en överraskning i skolan: Ulf Henricsson själv är här för att berätta om sin syn på ledarskap utifrån Bosnieninsatsen. Han anknyter till mottot "firm, fair and friendly" (bestämd, rättvis och vänlig) och förklarar varför just "firm" var så viktigt i Bosnien.

– Finns det något så mesigt som en svensk vaktpost? Hur lättlurad som helst! Vi

En kram och en ask med kakor till plutonchef Tobias Fahlén. Aida Imamagić visar sin tacksamhet över vad svenska soldater uträttade i Vareš för snart 20 år sedan.

behövde öva på "firm", och det gjorde vi.

– Tror du att ditt agerande skapade en större hotbild för andra FN-förband? undrar en av de studerande.

– Nej, precis tvärtom, svarar Ulf Henricsson blixtnabbt. De som hade störst förluster var de som inte gjorde någonting, utan bara ägnade sig åt force protection.

Efteråt får han skriva autografer, och konstaterar att det är roligt att vara efterfrågad hela tio år efter pensionen. Att han själv och bataljonens insatser nu fungerar som studieexempel i ledarskapsämnet är helt naturligt:

– Vi fick ju faktiskt till det, säger han nöjt.

TEXT & FOTO: SELMA SEDELIUS/HG

A man in a black shirt is working on a white cylindrical object, likely a piece of ammunition or a drone component. He is wearing black gloves and is focused on the task. The object has several labels, including "COMPUTER CONTROL CIRCUIT", "BALLISTIC INERT", "SERIAL NO.", and "DATE". The background is dark and appears to be a workshop or a storage area with wooden beams.

Ammunitionstekniker med rätt att spränga

Ammunitionsröjningspersonal i Afghanistan hittar ett okänt objekt och bilder på föremålet skickas hem till Sverige. Operativa stödenheten på Swedec tar emot ärendet och med hjälp av bland annat ammunitionsdatabasen EOD IS tar personalen genast itu med att identifiera objektet.

När granaten väl är identifierad kvarstår dock frågorna; hur fungerar granaten och hur ska den tas om hand på säkraste sätt? Det är här som de båda ammunitionsteknikerna vid Swedec tar vid. Andreas Jutström, rymdingenjör, och Marcus Fjällgren, kemiingenjör, har förutom sina akademiska grundutbildningar också både svensk och utländsk utbildning gällande ammunition och explosivämnen.

Andreas har jobbat som ammunitionstekniker på Swedec sedan 2001. Hans huvudansvar har varit att ta fram oskadliggörandetekniker för oexploderad ammunition, men han har också varit involverad i andra projekt under åren. Hans kompetenser har bland annat resulterat i en lärobok inom ammunitionslära, från 2009 som är mycket uppskattad inom ammunitionsoch minröjningsbranschen.

Marcus Fjällgren, ammunitionstekniker vid Swedec med kemiingenjörkompetens och MSB tillstånd att hantera HME.

Detonation vid en kontrollerad sprängning inom Swedecs verksamhet.

– Ammunitionslära är ett väldigt stort område och ibland var det lite svårt att bestämma gränsdragningarna för innehållet. Men det var en intressant utmaning att få ner all den kunskap jag byggt upp under årens lopp i bokform.

Det senaste året har Andreas ägnat åt att arbeta inom en arbetsgrupp som tagit fram ett nytt utbildningssystem för ammunitionsröjningspersonal. Ett arbete som kommer att fortgå även under nästa år, berättar Andreas.

Stöd till Högkvarteret

För Marcus del konstateras det att det blir en hel del resande i jobbet.

– Under det gångna året har jag hunnit med att både studera metoder för isärtagning och tömning av multipelbomber i Ungern samt varit i Danmark och utbytt erfarenheter inom tillverkning av Home Made Explosive, HME.

Den dimensionerande hotbilden i dag mot militära förband i Afghanistan är Improvised Explosive Device, IED:er. Därför har en stor del av ammunitionsteknikernas arbetstid ägnats och kommer att ägnas åt att analysera användningen av HME samt att ta fram tekniker och metoder för att hantera hotet.

En annan uppgift ammunitionsteknikerna har är att ge kompetensstöd till Högkvarterets avdelning för samverkan och rustningskontroll, INSS J9 och då främst i frågor som rör Small Arms and Light Weapons, Conventional Ammuni-

tion (SALW, CA). Arbetet syftar till att hindra okontrollerad spridning av allt från handeldvapen till burna luftvärnsystem och konventionell ammunition.

– Spridningen av SALW är ett stort problem som bidrar till och förvärrar väpnade konflikter, terrorism och kriminalitet. Så samtidigt som vårt arbete i sig har ett gott syfte ger det ovärderlig kunskap tillbaka om vilken typ av ammunition som finns i ett område, vilken status den har och hur den ska hanteras, konstaterar Marcus.

Information som tas fram vid Swedec kan sedan användas inför kommande missioner eller som stöd till humanitär ammunitionsoch minröjningsverksamhet.

Men hur gick det nu med det upphittade okända objektet? Det visade sig vara en mindre vanlig granat i denna delen av världen men säker att hantera och röjningspersonalen kunde flytta den till en sprängplats där den sedan förstördes.

– Denna gång var vår uppgift enkel, men nästa gång kan vi behöva ta fram mer detaljerade instruktioner kring oskadliggörandemetoden, säger Andreas.

– Det bästa med vårt jobb är att man aldrig vet vad som kommer att påträffas. Det finns alltid något nytt och explosivt som väntar, avslutar Marcus med finurlig blick.

TEXT & FOTO: MARIA CLAESSON/SWEDEC

Gripen över hela världen

Exporten av Gripen och de inkomster den inbringar är också något som Försvarmakten tjänar på. Det menar Håkan Brandt, exporthandläggare på F 7.

– Tack vare exporten delas fortsatta utvecklingskostnader på flera händer. Detta för att vi i framtiden ska ha råd med nyare programmeditioner eller vapenintegrationer så att vi kan ligga tillräckligt långt fram och det till en kostnad vi har råd att betala.

I dag finns det fem länder som är Gripen-operatörer. Det är flygvapnen i Sverige, Tjeckien, Ungern, Thailand, Sydafrika. Schweiz ser nu också ut att vara på gång. Dessutom är den välrenommerade brittiska testpilot-skolan ETPS (Empire Test Pilots' School) ytterligare en operatör.

Håkan Brandt, exporthandläggare på F 7.

– Sedan 1999 har de valt att använda Gripen. Via SAAB köper de simulator- och flygtid av Försvarmakten när de utbildar testpiloter från en stor del av världen, säger Håkan Brandt.

Enligt Håkan Brandt är intresset för Gripen stort och han konstaterar att flygsystemet på många sätt ligger rätt.

– Det finns flygplan som går fortare, kan flyga längre eller med mer last, men det viktiga är att systemet kan det man behöver, har en god utvecklingspotential och som man kan öva med till ett

överkomligt pris. Det är först när flygstridsledaren, flygteknikern och piloten är samövade som man får en operativ effekt ur systemet.

Flygvapnets roll vid export

Sydafrikas köp av 26 Gripen är en affär mellan Sydafrika och SAAB. Men Försvarmakten har hjälpt SAAB Aerospace att genomföra de första typkursutbildningarna. Affärerna med Tjeckien, Ungern och Thailand om förhyrning respektive försäljning har skett mellan respektive land och Försvarets materielverk (FMV).

I dag har Försvarexportmyndigheten övertagit mycket av vad FMV tidigare ansvarade för vad gäller export.

– Flygvapnet är i detta sammanhang att betrakta som en underleverantör till FMV eller FXM. Kunden betalar för de tjänster flygvapnet levererar, säger Håkan Brandt.

För flygvapnets del omfattar det som i dag kallas exportåtagandet i huvudsak tre områden. Detta är supportgruppsverksamhet på plats i köparlandet, utbildning i Sverige av utländsk perso-

nal som piloter, tekniker och flygstridsledare samt systemstöd från MSK Flyg.

Den tekniska personalen går ”typkursen” på Gripen vid Försvarmaktens tekniska skola, FMTS, i Halmstad. Den kursen åtföljs av praktik som för de första kullarna sker i flygvapnets regi, men senare i hemlandet och då med egna instruktörer.

– Vi är alla olika och med rötter i olika system och arbetssätt. Här i Sverige har en tekniker stor bredd och har hand om hela flygplanet. Vissa är specialiserade och har fördjupade kunskaper inom något område eller materielsystem. De utländska eleverna kommer oftast ur ett annorlunda system där varje tekniker jobbar med ett specifikt område som beväpning eller elektronik.

Supportgrupp stöttar

Enligt kontrakt ska Försvarmakten ge stöd under olika lång tid i respektive land. För Nato-länderna Tjeckien och Ungern är det tio år och för Thailand är det två år. Arbetet i supportgrupperna omfattar huvudsakligen teknik, men även stöd med svenska förare. Svenska

piloter har varit på plats inledningsvis under två till tre år i Tjeckien och Ungern.

Supportgruppen består i övrigt av flygtekniker som hjälper till och stöttar med sin gedigna erfarenhet i Gripen-systemet. Grupperna har inledningsvis bestått av runt femton personer för att i Tjeckien och Ungern nu vara nere i fem personer. Tiden för tjänstgöring i en supportgrupp har varierat men ligger oftast mellan två och fyra år.

Tjeckien och Ungern

I Tjeckien ersatte Gripen MiG-21. De första två tjeckiska piloterna kom till Sätenäs hösten 2004 och fick en utbildning som gav kompetens att som flyginstruktörer flyga från baksits i den tvåsitsiga versionen. Hemma i Tjeckien fortsatte de att vidareutbilda egna elever som fått sin grundläggande inskolning på F7. De fick också utbildning att genomföra så kallad kontrollflygning som genomförs efter genomgripande flygunderhåll.

De tjeckiska Gripenplanen är baserade på en flygbas som heter Ďáslav, 90 kilometer östsydost om Prag.

-Tjeckien hade med Gripen under ett kvartal 2009 ansvaret för incidentberedskapen i de tre baltiska staterna. Samma uppgift kommer de att axla under en period 2012, säger Håkan Brandt.

På flygbasen Kecskemét på Pustan i Ungern, 85 kilometer sydost Budapest, har Gripen ersatt MiG-29. Ungern har tidsmässigt legat något efter Tjeckien i anskaffning. Supportgruppen var till en början 16 personer men är nu nere i fem.

-Affären med Ungern innebär att de först under tio år hyr flygplanen. Uppgårelsen övergår därefter i köp av flygplanen när tioårsperioden är till ända. Affären med Ungern liknar i övrigt den med Tjeckien, säger Håkan Brandt.

TEXT: JOHAN LUNGGREN/INFO S
FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

GRIPENHISTORIK:

- 1982 Regeringen fattar beslut om utveckling av Gripen samt 30 serieflygplan
- 1996 Regeringen beslutar att framtidens flygvapen ska bestå av tolv Gripendivisioner
- 1997 Regeringen beställer delserie tre vilket ger en Gripenflotta om 204 maskiner avsedda för dessa tolv divisioner
- 1999 Sydafrika skriver kontrakt med SAAB om köp av 26 Gripen
- 2000 Regeringen beslutar att sänka antalet svenska divisioner till åtta
- 2001 Ungern skriver kontrakt på att hyra 14 Gripen A/B
- 2003 Ungern ändrar uppgörelsen till ett tioårigt hyr/köp av 14 Gripen av den modernare versionen C/D under 2006-2016
- 2004 Tjeckien skriver kontrakt om att hyra 14 Gripen C/D under 2005-2015
- 2007 Regeringen beslutar att Sveriges Gripenflotta ska bestå av 100 Gripen C/D
- 2008 Thailand skrev kontrakt om köp av sex Gripen C/D, en SAAB 340 med FSR 890 (flygburen spaningsradar), en SAAB 340 i passagerarversion samt stridsledningsutrustning
- 2010 Thailand skriver kontrakt om ytterligare sex Gripen C/D och en FSR 890

Dagens flygvapen vad gäller Gripen ska omfatta fyra insatsdivisioner varav två på F 17 Ronneby samt två på F 21 Luleå. F 7 Sätenäs har två utbildningsdivisioner.

Löjtnant Lars-Göran Stridh gratulerar squadron leader Kritsana Sukdee då den andra omgången thailändska piloter uppnått "Combat ready".

En annorlunda tjänstgöring

Första november 2010 lämnade tolv familjer Sverige för att upprätta supportgruppen i Surat Thani i södra Thailand. Gruppens uppgift är att vara instruktörer och rådgivare till thailändska flygvapnets införande av Gripen, den flygande spaningsradarn AEW 890 och SAAB 340.

– Nu när vi jobbat ihop med thailändsk personal ett bra tag har vi lärt oss att det är en hel del som skiljer, men att just svenskar och thailändare verkar trivas gott tillsammans, säger chefen för supportgruppen, överstelöjtnant Per Arntsberg.

När Sverige dras med snö har Thailand 35 grader varmt. Å andra sidan har även de thailändska piloterna fått uppleva kontrasterna när de var på utbildning i ett snöigt Såtenäs.

– Då förstod de varför så många svenskar åker till Thailand på semester, säger Per Arntsberg.

Vänstertrafik, kulturen och språket är andra olikheter som man får hantera. Dessutom har man tidsskillnaden att ta hänsyn till. Thailand ligger sex timmar före. Det innebär att det är först efter klockan två som personalen kan få kontakt med berörda hemma i Sverige.

Överstelöjtnant Per Arntsberg är supportgruppchef.

Surat Thani ligger på Malackahalvöns östra sida ungefär 650 km från Bangkok.

Samtliga i supportgruppen har kompetens vad gäller Gripen eller SAAB 340 och kommer från Försvarets tekniska skola (FMTS) i Halmstad, F7 Såtenäs samt Malmslätt, F17 i Ronneby och F21 i Luleå. En i gruppen är ingenjör från SAAB. Med familjer och en lärare till barnen omfattar gruppen totalt 37 personer.

Personalen i supportgruppen har kontrakt fram till och med 2012.

Göra thailändarna självgående

– Om det blir en förlängning av uppdraget vet vi inte i dag. De flesta säger att jobbet är stimulerande och att de gärna skulle förlänga, men flera siktar ändå på hemresa eftersom deras respektive bara kunnat få två års tjänstledighet, säger Per Arntsberg.

En supportgrupp har egentligen som huvuduppgift att göra sig själv onödig.

Arbetet syftar helt enkelt till att göra Royal Thai Air Force självgående. Per Arntsberg understryker att deras värddar är såväl sympatiska som läroaktiga.

En thailändsk flygbas fungerar på många sätt annorlunda mot vad vi är vana vid. Flottiljchefen kan till exempel för en billig peng tillhandahålla lokal försäljning av profilprodukter eller lunchservering. Anhöriga till de som jobbar på basen sköter sedan ruljangsen. Allt med målsättningen att personalen ska trivas. Flottiljens sjukhus är även till för bygdens befolkning.

Besök på skolan

Klockan 08.00 har man uppställning på skolan, barnen bär skoluniform. Nationalsången spelas och samtliga svär en trohetsed till skolan. Sedan följer morgongymnastik med lite "disco-touch". Avslutningsvis håller en av rektorerna ett tal.

Per Arntsberg berättar att man är mycket nöjd med den valda lösningen, där de svenska barnen går i en skola med engelsk inriktning. Halva tiden genomförs utbildningen på engelska tillsammans med de thailändska barnen. Den andra halvan, när de inhem-

Ett Gripenplan med thailändska beteckningar gör en exporthandläggare glad.

Foto: Sukasom Hiranphan, Royal Thai Air Force.

ska barnen har utbildning på thai, har de svenska barnen lektioner på sitt eget språk med den svenska lärarinnan.

– Skolan är bottenplattan. Fungerar inte skolan är det svårt att få resten att fungera, säger Per Arntsberg.

TEXT & FOTO: HÅKAN BRANDT/F 7

Han samordnar stödet

Sedan 2009 arbetar överstelöjtnant Lars-Åke Vikström som Technical Adviser vid EASFCOM som ligger i Kenyas huvudstad Nairobi. Hans uppgift är bland annat att samordna Sveriges stöd till EASF.

– Men man får vara lite av en tusenkostnär här, säger han.

De andra nordiska länderna har åtagit sig ansvaret för vissa speciella områden: Norge för utvecklingen av den marina förmågan, Danmark för utvecklingen av markarenan och Finland för utbildningen. Sverige har beslutat att inte ha något formellt ansvar för ett särskilt område.

Det krånglar med en utbildning i Uganda. Lars-Åke Vikström sätter sig ned med två officerare från Uganda som lovar att ringa hem för att ordna upp saken.

– Nej, och därmed jobbar jag mer över bredden med att stödja stabstjänsten rent allmänt men jag fokuserar också en hel del på logistikfrågor, säger Lars-Åke Vikström. Just logistiken är något som EASF konstaterat att man behöver utveckla ytterligare och som man kommer att lägga fokus på kommande två år.

– En normaldag kan jag på förmiddagen vara lärare och diskutera utvecklingen av deras logistikförmåga och på eftermiddagen fixar jag med visum till

någon medarbetare som ska åka på kurs i något av de nordiska länderna.

Ett bra exempel på de snabba kasten är när Lars-Åke Vikström mitt under EASF stabsövning i Sudan helt plötsligt var tvungen att börja arbeta med en fordonsförarutbildning i Uganda som skulle börja två dagar senare.

– Vi hade instruktörer från Sverige på plats i Uganda men de dokument som reglerar ansvaret mellan länderna blev inte påskrivna av Uganda.

Och utan underskrivna dokument, ingen utbildning och därmed var stora ansträngningar och ansemliga summor pengar på väg att kastas i sjön. Men Lars-Åke Vikström fann snabbt på råd och samlade två officerare från Uganda som jobbar vid EASF till ett möte.

– Jag förklarade för dem att vi gärna genomför utbildningar i Uganda men en förutsättning för det är att de skriver under handlingarna.

De två officerarna kontaktade sitt hemland och knuten löstes upp – en typisk Lars-Åke Vikström lösning.

– Personkontakter är viktiga, säger han och skrattar.

Han har hunnit med att bygga upp många sådana under sina snart tre år i Nairobi – kontakter och relationer som inte bara varit bra att ha när det handlat om krånglande utbildningar.

– Utmaningen här har varit att försöka koordinera alla de olika processer och funktioner som krävs för att få i gång en fungerande organisation, 2015 ska ju EASF vara fullt operativa.

Tretton länder ingår i EASF och de som

Sedan 2009 har Lars-Åke Vikström och hans fru bott i Nairobi. Nästa år går flyttlasset hem till Boden igen.

arbetar där har olika bakgrund och även olika doktriner. De har utbildats Kina, Sovjetunion, Storbritannien och Frankrike. Det gör att processen många gånger tar lång tid, menar Lars-Åke Vikström.

– För mig var det ingen överraskning att det skulle vara så här. Jag har varit i Afrika tidigare och känner till processerna men framför allt kulturen. En optimistisk grundsyn skadar inte heller.

– Jag tror att man måste vara naiv och tro på att allt blir bättre i morgon. Om man fokuserar på det som blir fel så går det inte. I regel är det en motgång varje dag men varje vecka är det också framgångar. Det här kommer att bli bra, de kommer att få till organisationen under förutsättning att vi accepterar att det kommer att ta tid. Vi måste komma ihåg att FN och AU till exempel inte byggdes på en dag.

TEXT & FOTO: JESPER TENGROTH/INFOOS

FAKTA

Namn: Lars-Åke Vikström

Ålder: 57

Bor: Boden och Nairobi

Familj: Hustru, tre vuxna barn

Nuvarande befattning: Technical Adviser

Tidigare befattningar:

Stridsvagnsplutonchef, utbildningsledare, enhetschef vid FMLOG försörjningsdivision i Boden, DCOS Support vid ATS.

Utlandstjänstgöring på Cypern och vid AMIS, Afrikanska Unionen i Darfur 2007.

Så ser en arbetsdag ut: Åker hemifrån vid 0700 och är oftast hemma vid 1700. I övrigt går det inte att beskriva – vad som helst kan hända och man jobbar när det behövs.

Robert Almström och Chriso Ngenda, Rwanda diskuterar ledningsförhållanden.

SVERIGES STÖD

De nordiska länderna stödjer sedan 2009 Eastern African Standby Forces Coordination Mechanism (EASFCOM) med rådgivare. Sverige bidrar över tiden med en rådgivare placerad i Kenyas huvudstad Nairobi. Under övningen i Sudan bidrog Sverige med ytterligare tre rådgivare inom ledning, stabstjänst och informationstjänst.

Sverige har också bidragit med utbildningsstöd och mentorskap på resande basis, bland annat har en stabskurs och en fordonsförarutbildning genomförts på plats i Uganda. Personal ur EASF har även deltagit i kurser på Swedint och i övningen Viking 11 tillsammans med NBG.

Vid stabsovningen i Sudan deltog Sverige med fyra mentorer inom ledning, stabstjänst, logistik och informationstjänst. Regeringen har beslutat att Sveriges bidrag till SSR-processen i östra Afrika får uppgå till max 5,5 miljoner kronor under 2011.

Fortsatt stöd till Östafrika

Försvarmakten fortsätter att ge stöd till "Eastern African Standby Forces" – EASF. Tidigare i höstas genomförde Swedint en stabsutbildning i Uganda och i slutet av november fanns fyra svenskar på plats som mentorer när EASF genomförde en stabsovning (Command Post Exercise) i Sudans huvudstad Khartoum.

– Vårt deltagande var en del av det stöd som regeringen beslutat att Försvarmakten tillsammans med Finland, Norge och Danmark ska bidra med och som lyftes fram på det nordiska försvarsministermötet nyligen, säger brigadgeneral Stefan Andersson, tidigare chef för Nordic Battlegroup och en av de fyra svenskarna på plats i Khartoum.

Idet fiktiva landet "Carana" hade EASF fått i uppgift att med såväl civila, polisiära som militära insatser stödja landet att genomföra ett demokratiskt val.

– Övningen i Sudan var en viktig milstolpe för att EASF ska nå målet att vara

fullt operativa 2015, säger Stefan Andersson som hade rollen som mentor åt Head of Mission. Visst finns det många utmaningar kvar men jag är imponerad över den höga ambitionsnivå som EASF har, vilket tydligt visar på den beslutsamhet som finns bland medlemsländerna att nå målet.

Inte helt olikt NBG

En annan mentor under övningen var överstelöjtnant Robert Almström. Till vardags arbetar han på Högkvarteret. Dessförinnan var han chef för JOC:en, ledningscentralen, i Nordic Battlegroup och det är de erfarenheterna som han försökte förmedla under övningen.

Robert Almström följde och stöttade arbetet i den militära delens högkvarter, Force Headquarters.

– Jag tycker att processerna inte var helt olika hur vi jobbade i NBC. Sen gick allt förstås inte helt enligt plan men det är inte så konstigt – huvuddelen av perso-

nalen jobbade tillsammans för första gången.

En av dom drygt 200 övningsdeltagarna var Eddy K Gatana, major från Rwanda. Under övningen var han Watch Keeper – vakthavande befäl- och alltså en av dem som Robert Almström var mentor åt.

– Men jag tycker inte om begreppet mentor, det är fel namn. Jag tycker att man ska kalla det för erfarenhetsutbyte i stället, säger Eddy K Gatana. Vi lär av varandra och det överstelöjtnant Robert har delat med sig av har varit väldigt nyttigt, bland annat har han lärt oss mycket om rutiner och uppföljning.

Och Robert Almström håller med.

– Absolut. Det här var riktigt intressanta veckor. Det är alltid kul att få vara i en multinationell miljö där alla lär av alla.

TEXT & FOTO: JESPER TENGROTH/INFOS

Femton bandvagnar leasas från Holland. Tio av dessa tillförs den svenska styrkan i Afghanistan. Foto: Katja Öberg Lundgren/LG.

Bandvagnar till Afghanistan

Nu får svensk trupp i Afghanistan ökade möjligheter att verka vid sidan av vägen, om man till exempel fastnar i en vägminering. Behovet har påtalats under en längre tid på grund av den ökade hotbilden från vägbomber. Nu har Sverige löst det genom att leasa fem-

ton bandvagnar av modell BVS 10 från Holland. Tio av dessa tillförs efter årsskiftet till FS 22 och fem behålls i Sverige för utbildning och som reserv. Bandvagnarna har förstärkt minskydd, splitterskydd och nytt svenskt sambandssystem. I Afghanistan kommer bandvag-

narna att användas som sjukvårdstransport, kompanivagnar och driftstöd. I leasingavtalet ingår att servicetekniker från leverantören sköter underhåll på plats i insatsområdet.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFO S

Galten får vapenstation

Ett antal av Galten, personterrängbil 6, kompletteras just nu med den norska vapenstationen Protector och får därmed ett avancerat sikte. Vapenstationen sitter monterad på taket medan operatören sitter säker inne i fordonet. Härifrån kan operatören spana över omgivningen med hjälp av kamera – inte bara i dagsljus utan även i mörker med hjälp av en IR-kamera. Här finns också en laseravståndsmätare.

I vapenstationen, som är gyrostabiliserad, kan vapen av olika kalibrar användas. Vapnen styrs inifrån fordonet. FS 22 som nu är i Afghanistan kommer att få tillgång till fordonet.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFO S

Galten utrustas med en vapenstation som gör att operatören kan spana och skjuta och ändå sitta skyddad inuti fordonet. Foto: Nicklas Gustafsson/Combat Camera.

Foto: FMV

Stridsbåt 848 redo för prövning

Att verka med amfibiekårens alla vapen från däck och att ta steget mot ett modernt navigationssystem har varit några av målen med utvecklingen av stridsbåt 848.

–I framtiden ska man kunna åka papperslöst, säger kapten Jörgen Schmidt.

Den nya modellen ligger nere vid en av Bergas bryggor och är till för att nyttjas och provas. Stridsbåten är i dagsläget mitt inne i sin provfas av PTK, Provturskommandot. Deras verksamhet kan man säga ligger mitt emellan Försvarmakten och FMV, Försvarets materielverk, som också är ägare till båten. Kapten Jörgen Schmidt är ställföreträdande chef på PTK. Han förklarar deras verksamhet så här:

– Vi prövar och kontrollerar amfibie-system och båtar så att de håller Försvarmaktens krav. Dessutom är vi med och utformar kraven så att standarden hela tiden blir högre.

Tekniska förbättringar

Stridsbåt 848 har fått en ny utformning jämfört med den tidigare modellen. Arbetet har tagit över ett år och har utförts på Swedship i Göteborg. Personal från PTK har ständigt följt båtens utveckling för att se till att kraven hela tiden uppfylls. Sedan februari har båten varit på Amfibieregementet.

Den nya modellen av stridsbåt 848 är helt splitterskyddad. Däcket har också fått en helt ny utformning då man nu lagt vikt vid att kunna verka med de flesta av amfibiekårens vapen därifrån. I maskinrummet har det också rustats upp. Motorerna är kraftfullare än den tidigare modellens.

Inne i båten har de också skett tekniska förbättringar. Förarmiljön har blivit anpassad till förarens position, datorskärmarna är större och systemet är mer komplext än tidigare. Något som kan vara både till fördel och till nackdel för föraren.

En betydelsefull avvägning

Kapten Schmidt fortsätter med att berätta om det vanligaste dilemma som uppstår vid framtagandet av nya båtmodeller:

– En båt är alltid en kompromiss. Han menar att det är en avvägning mellan båtens längd, bredd, maskinkraft och vikt.

Arbetet på PTK är en ständig väg mot förbättringar med materiel och fordon. De har redan börjar skriva erfarenheter från arbetet med den här modellen av stridsbåt 848. Allt för att nästa modell av båten, som enligt Jörgen Schmidt kan vara klar om cirka ett och ett halvt år, ska hålla ännu högre standard.

TEXT: VIKTOR JOHANSSON/INFOSOLDAT

FOTO: MARTYN BYLUND/INFOSOLDAT

FAKTA

- 18 passagerare, 3 i besättningen
- Topphastighet: 45 knop.
- Självrensade sjövattenfilter.
- Vikt: cirka 20 ton.
- Två Scaniamotorer på 900 hästkrafter

Cold Response, den största övningen 2012

I övningen Cold Response deltar förband från Norge och Sverige plus förband från en rad andra Nato- och PFF-länder.

Foto: Torbjörn F. Gustafsson/InfoS.

Under fyra veckor i februari och början av mars kommer större delen av armén att befinna sig i norra Sverige, närmare bestämt i området runt Boden och i Narviksområdet i Norge. Delar ur flygvapnet och marinen kommer också att delta i övningen och för första gången deltar Sverige fullt ut på både A- och B-sidan. För att göra det hela möjligt har 3.e Brigadstaben och

Delar av 3.e Brigadstaben kommer att ingå i staben på Brigad Nord under Cold Response och därmed få en unik möjlighet att utveckla sin kompetens.

Olof Johansson sitter till vardags vid Markstridsskolan i Skövde.

– Det känns som en förmån att få leda verksamhet där armén, marinen och flygvapnet tillsammans deltar i en multinationell övning.

Under drygt ett halvår har han tillsammans med Magnus Olsson vid Markstridsskolans träningsenhet lett planeringsarbetet.

– Övningen ger utmärkta tillfällen för förband och enskilda stabsofficerare att träna i sina huvuduppgifter, genom att vi tidigt presenterade våra övningsmålsättningar för den norska övningsledningen, säger Olof Johansson.

Övningsupplägg

Två veckor innan Cold Response genomförs kommer det att ske en samträning av förbanden i området runt Boden. Under dessa veckor kommer bland annat förbandens vinterförmåga att kvalitetssäkras men fokus ligger på samträning och

genomförande av olika bataljonsmoment. Som stöd i utvärdering av dessa kommer Markstridsskolans stridsträningsanläggning att vara på plats i Bodenområdet.

Vintermiljö

Cold Response är en norsk försvarsmaktsövning i vintermiljö, utformad som en multinationell övning med inbjudna deltagare från Nato- och PFFnationer. Målet är att öva inför insatser utanför Natos operationsområde samt graderad insats för en expeditionsstyrka. Övningen är även ett norskt bidrag till träning i Crisis Response Operation. Övningen fokuserar på uppstart av en fredsframtvingande insats i vintermiljö med högintensiv strid.

Utöver Norge och Sverige deltar förband från Belgien, Kanada, Danmark, Finland, Frankrike, Holland, Polen, Storbritannien, Spanien, Tyskland, USA, Irland. Sammanlagt deltar drygt 13 500 personer i övningen varav cirka 1 500 är från Sverige.

TEXT: MARIA KVARNMARKER/MSS

Magnus Olsson, Core Planning Team och Olof Johansson, Exercise Director. Foto: M. Kvarnmarker.

I 19 arbetat hårt med planering och förberedelser.

– Utan deras stöd hade vi inte varit där vi är i dag avseende planeringsläget, säger Olof Johansson som är ansvarig för övningen i sin helhet.

Att göra!

System Prio stängs den 25 januari klockan 17.00. Men bara tillfälligt. Ett nytt utvecklat Prio öppnar igen den 17 februari, då införande 3 och 4 driftsätts. Innan stängningen måste du förbereda dig. Här är en kortversion.

Klart senast den 25 januari

Obs! Chefen ska också ha hunnit attestera.

- **Tidregistrering:** Tillägg, ledighet och sjukfrånvaro, kända och planerade lönehändelser som jour, beredskap och övningsdygn samt uttag av komp eller flex hel dag.
- **Tidredovisning:** Du ska tidredovisa *hela* januari 2012. Gör en uppskattning för dagarna efter den 25:e.
- **Skiftplanering:** För att utbetalning ska kunna ske av OB samt registrering av planerad verksamhet (ö-dygn, jour, beredskap). Särskilt viktigt för deltagare i Cold Response.

- **Semesteransökan.**
- **Tjänstledighet** (under 4 veckor).
- **Resor:** Beställ resor som ska göras fram till och med den 26 februari.

Du som är granskare, attestör och/eller chef med hatt:

- Se till att minst två personer finns inlagda som dina ställföreträdare i Prio.
- Kontrollera mottag av varor/tjänster samt granskning, attest och betalning av fakturor.
- Kontrollera så att Att göra-listan är tom innan stängningen.

Före och under stängningsperioden är det begränsningar på inköp och reservmateriel.

Läs mer

Hur du ska göra med sådant som uppstår när Prio är stängt (schemabyte, sjukdom, tjänstledighet till exempel VAB, semester, resor) kan du läsa om i order HKV 23 250:67331 "Prio INF 3-4 GoLive-Order", där finns samtliga detaljer med anvisningar och datum. Du kan gå in på emil/Prio/Aktuellt/GoLive för att läsa mer.

Go live

Det finns också en guide, *Inför Go live*, som på ett enkelt sätt tar upp mer vad du behöver förbereda inför stängningen av Prio. Guiden ligger på emil/Prio/Prio i verkligheten/Guider.

Resor vid långtidsförättningar

Beställning av in- och utryckningsresor samt fria hemresor under långtidsförättning har skapat lite frågetecken. Dessa *Aktiviteter* ska du välja mellan när du gör din *Reseansökan*:

- **Hemresa** vid långtid (fria hemresor under din långtidsförättning.)
- **Tjänsteresa/Långtid** (inryckningsresan och den första fria hemresan)
- **Långtid/Tjänsteresa** (sista fria hemresan och utryckningsresan)

Beställ resor i samband med en långtidsförättning enligt *Rese-guiden*: emil/Prio/Prio i verkligheten/Prio Resa Guide.

TEXT: ANJA REJMERS/PROJEKT PRIO

I FORM

Norska intervaller

Enligt dagens forskning är de intervaller som ur ett tidseffektivt perspektiv ger bäst utveckling på hjärtats slagvolym så kallade norska intervaller.

Intervallernas utformning:

Arbetsid och intensitet – spring 4 minuter med 85-95 procent av maxpuls.

Vila – 3 minuter aktivt – (gå eller jogga sakta) .

Upprepa detta så att det blir 4 intervaller x 4 minuter med 3 minuters vila emellan.

Uppvärmning 10 minuter före och nedjogg 10 minuter efteråt.

Hela passet tar 45 minuter.

Lycka till!

TEXT & FOTO: ANNA ÅBERG/FÖRSVARSHÄLSAN UPPSALA GARNISON

Förvägra mig inte rätten att använda symboler

En officerskamrat till mig tjänstgör i fjärran nation i fredens tjänst. I sin förläggning så har han en lokalanställd assistent. Efter första natten så konstaterar kamraten att assistenten har varit på hans träschor av märket "Sverigetoffeln" och dragit bort den dekal med svenska flaggan som sitter på dessa. Nyfiken frågar han varför och assistenten svarar "Du kan ju inte trampa med fötterna på din nations symbol"...

Tradition och traditionsvård är ord som gärna används. Samtidigt förvånas man att det förekommer dörrmattor med heraldiska symboler och handdukar med till exempel vår konungs namnchiffer och som man torkar sig både här och där med. Hur tänker man när man tar fram dessa "profilprodukter". Sannolikt inte alls ...

Kan det vara så att det är skillnad på profilprodukter och "profilprodukter". I framtagandet av en gemensam grafisk profil så tänker man modernt, man tänker marknadsföring, man tänker logga, man tänker profilering. För mig som officer så tänker jag att nu tänker man inte alls. Plötsligt förvägrar man mig rätten att använda de symboler och tecken som mina föregångare

stridit under och ibland gett sitt liv för. Förbandens symboler och tecken är inte bara "loggor" och "marknadsföring" och "grafisk profil". Det är månghundraåriga symboler som i sin symbolik och innebörd är en ledstäng i det som ligger mig varmt om hjärtat. Ära, heder, att skydda Sverige och dess folk. Att vara demokratiens yttersta garant som man som krigsman skall vara beredd att till och med ge sitt liv för.

Så för min egen del så kommer jag fortsättningsvis stolt att bära de symboler och tecken som mina föregångare utgjutit sitt blod och liv för. Oavsett vad en "informations och marknadsföringsstrateg" fastställer.

Försvarmaktens chefer: VAKNA!

Och för de som inte förstär vad jag menar om skillnaden mellan att göra rätt och att göra vad rätt är så kan jag rekommendera att titta på den gamla filmen "Bron över floden Kwai" ... för det är vad vi håller på med när det gäller inskränkandet av att använda våra symboler och tecken just nu ...

Hans Augustin/Livgardet

Svar på insändare till Försvarets forum

I insändare i Försvarets forum i november påpekade major Håkan B Andersson om betydelsen av att vi alla följer de bestämmelser som gäller för vårt boende under tjänsteresor. Han gjorde det därför att han uppfattade att vi bodde på hotell i strid med gällande bestämmelser under en tjänsteresa till Halmstad.

Det är bara att konstatera att Håkan B Andersson hade och har helt rätt. I planeringen av resan till Halmstad missades kontrollen av alternativt boende, vilket vi beklagar.

Göran Mårtensson, C PROD och Per-Olof Stålesjö, Personaldirektör

God jul och
Gott nytt år

önskar redaktionen

Nästa nummer kommer den 24 februari 2012.

Manusstopp är den 3 februari 2012.

Afghanistan, Kosovo, Libyen och Adenviken
Försvarmakten gör ingen besviken
Oljesanering, skogsbränder och eftersök
Även hemma ett vådligt stök

Se där – något av det vi levererat
Samtidigt som vi nyanställningar kreerat
Somliga jobbar tidvis - andra permanent
Signal om attraktiv arbetsgivare vi sänt

Tillsammans bygger vi det som är nytt
Än är det långt ifrån färdigsytt
Men vi vet att det blir flexibel insatsorganisation
Gjord att försvara svensk säkerhets- och försvarsposition

Ty vi är det yttersta av politiska instrument
Det som slår till när riksdagen signalen sänt
Vi verkar i luften, till havs och på land
På istäckt tundra och i främmande ökensand

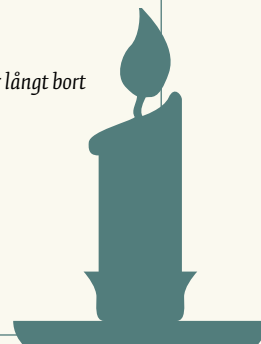
Gemensamt för allt är att vi är respekterade
Det vi kan och levererar gör andra attraherade
Berömmade sentenser når oss på morgonen och kvällen
Fler vill ta efter den svenska modellen

Uttryck som gör en både stolt och motiverad
Framåtväxeln är – som du vet – redan aktiverad
Snart stundar nytt år – 2012
Då lägger vi organisationens golv

Vi går dit med ekonomi i balans
Även om vi för framtiden dragit en varningens lans
Men innan dess stundar julens frid
Må det bli en helg lugn och blid

Och låt oss alla i våra hus
På julaftonen tända ett ljus
För kamrater som sårats eller gått bort
Och de som är i tjänst – här hemma eller långt bort

GOD JUL
önskar
Försvarets Forum

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

BLI OPERATÖR I FÖRSVARSMAKTENS SPECIALFÖRBAND

Särskilda Operationsgruppen (SOG) rekryterar. Läs mer på www.forsvarsmakten.se/sf